

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Március Idusa

A multbanézó magyar, régi idők kivívott eredményeit látja ebben a két szóban. A több százados dermesztő elnyomás után, fellelegzett a nemzet, visszafojtott álmok, titokban szótt tervek és egy nemzet kiutat kereső, építő akarata kifejezhetetlen örömmel köszöntötte ezen a napon a számára mindent jelentő szabadságot.

Azóta visszajár a magyar ehhez a naphoz gondolatban: kutatja a multat, hogy a nagy idők-ből frissítve lelkét, meghatározhassa a jelen kötelességeit és kiszélesítse a jövő lehetőségét. A hamisítatlan magyar lélek számára minden időben patinás jelentőségű e két szó: március idusa. Örök ideál, melynek fényénél összetalálkozhat minden magyar, kik külön utakon keressük a magyar élet lehetőségeit. Mennyi önálló gondolat, egyéni terv, itt, vagy ott született, magyar életlehetőséget jelző megoldás kering közöttünk. Egyének, vagy megszervezett táborok állanak egymással szemben, mindkét oldalon kiválóságokkal is. A saját tervek helyességének meggyőződésében mennyi merev álláspont, mennyi elvi szembenállás. A magyar lelkek megfeszített képességei, mik, ha együtt haladnának, a legnagyobb nemzeti kincset jelenthetnék. A legszentebb álmok hervadoznak, a legjobb tervek porlanak és a legjobb szándékú erők gyengülnek el ebben a küzdelemben. Ebből nem lehet együtthaladás, csak helyrehozhatatlan lemaradás. Körülöttünk, érdekeinket megszerezni vágyó idegenek állnak figyelve s lesik a széttagozódásból adódható, számukra legjobban kihasználható állapotot. Lehet-e ma, küzdelmek közepette, egyéneknek és szervezett táboroknak elvi, vagy gyakorlati síkon is, megmerevíteni, ki-

zárni a megegyezés lehetőségét és ezzel megbénítani az együtthaladást? Mert minden ilyen szándékban bennerejlik a szabadosság ténye. Március Idusa pedig — lelkiismeretes magyar ember szemében — a nemzet szabadságát s nem egyének és pártok elérendő vágyát jelenti.

Március Idusa a legmagyarabb ünnep. Minden ünnep közül a leginkább áll közel népünk lelkéhez. Tekintő, melyről előre és hátra néz a magyar. A mult idézése és a jövő kutatása önmagunk gondolatainak és érzéseinek megreformálására késztet. Ezen a napon el kell mélyülnünk, a nagy-szerű ünnepi magaslatról a magyar élet és lélek magaslatait és mélységeit kell meglátnunk. Alkalom ez az ünnep arra, hogy túl egyéni nézőpontokon és érdekek tömkelegén, kezét fogjon a magyar. Idegen világban testvéri találkozó. Lármafa ez az ünnep, melynek tüze messzire világít: ha megismeritek az igazságot, az igazság szabadokká tesz titeket. És ez az igazság nem más, mint rádöbenni arra, megtudni azt és vallani minden körülmények között, hogy addig van létjogunk, amíg — minden mást félretéve — magyarok tudunk maradni. A szabadság előfeltétele az erkölcsi érték. Ha minden magyar ezen az állásponton van, akkor megszületik a szabadság, mely által parancsolunk egyéni kívánságainknak és tudjuk vállalni a felelősséget szavunkért és cselekedetünkért.

Áldás pedig csak úgy lehet a nemzetén, ha megértve kötelességét, meglátva a lehetőséget és megszívvelve a jószándékú akaratot, összefog, és Isten gondviselése mellett indul el a márciusi nap sugarai alatt, együtt előre!

KEREKI GÁBOR.

A „nyugtalan” Dávid Ferenc és köréje gyült „kalandorok”

Azzal az örömmel vettem kezembe a Kolozsvár város kiadásában megjelent „Kolozsvár, egy magyar város ezer esztendeje” című könyvet, amellyel minden valaha Kolozsvárott élt s onnan elszármazott magyar ember Erdély „fővárosára” gondol. Külön varázsa van Kolozsvárnak, s ha egyszer annak hatalma alá kerültünk, nem tudunk tőle szabadulni, amíg élünk.

Örömet azonban mihamar a méltatlankodás érzése váltotta fel, amikor a könyv lapjain az **unitáriusokat súlyosan sértő** kitételekre bukkan-
tam lépten-nyomon. Az Unitárius Értesítő nem szakfolyóirat, nem a mi dolgunk, nincs is terünk rá, s különösen a mai, féltérjedelemre korlátozott alakjában nincs, hogy részletesen foglalkozzunk ennek a könyvnek minden minket unitáriusokat vérig sértő, s — legalább is az előttünk ismeretes — történelemmel ellenkező megállapítással és megjegyzéssel. Kiragadunk azonban a sok közül kettőt, mindkettőt Makkai László írta a „Kolozsvár a magyar történelemben” című fejezetben. (24 old.)

Az egyik a „nyugtalan” szó állandó használata Dávid Ferencel kapcsolatban. „Nyugtalan lelkű” Dávid Ferenc stb. Ha egyszer használta volna a szerző, akkor is feltűnnék, de mert állandóan, valósággal az irány rovására menően hangsúlyozza ezt a kifejezést, ezzel bizonyára célja volt. Minden olvasója figyelmét fel akarta hívni ezzel arra a tényre, hogy Dávid Ferenc nem az Istent-kereső lelkek magasztos társaságából való, hanem amolyan bomlott idegrendszerű, semmit teljesen el nem fogadó, semmiben meg nem nyugvó, „nyugtalan” egyéniség, mondjuk másszóval: „psychopata”. Tisztelettel kérdezzük: miért lett volna egyedül csak Dávid Ferenc ilyen nyugtalan lelkű psychopatha, mikor a reformátorokat mi is, más is, Makkai László is legfeljebb „Isten-megszállottjai”-nak neveznők s Istent kereső szomjukat minden tekintetben dicséretesnek tartanánk. Vajjon hol kezdődik a nyugtalan lelkűség? Ha például valaki elhagyja a katolikus egyházat és lutheránus lesz, azután pedig elhagyja a lutheránus hitformát és református lesz, ez még nem „nyugtalan lélek”, de ha már egyetlen egy lépéssel tovább megy, s a református hitformát is elhagyja, hogy megalapítsa az unitárius hitformájú egyházat, akkor már „nyugtalan lelkű”-vé vált? Vagy miben másban lett volna nyugtalan lelkű Dávid Ferenc? Nincsenek történelmi adataink arról, hogy Hamlet-ként töprengett volna a lét és nem-lét kérdéseiben s megnyugodni nem tudott volna. Arról sem beszél semmiféle krónika, hogy politikailag tett volna tanubizonyosságot „nyugtalan-lelkűségéről”, hiszen hú volt fejedelméhez, s a katolikus

Báthoriakkal sem szállt szembe, bár azok megfosztották udvari prédikatori állásától s Makkai szerint is mindent megtettek, hogy Dávidot elnémissák. Ha például Dávid Ferenc végigjárta volna egyébként az egész utat a katolicizmustól a lutheránizmuson át a kálvinizmusig, csak éppen a legutolsó egyetlen lépést, az unitáriust, nem tette volna meg, hanem megmaradt volna kálvinista püspöknek, vajjon akkor is azt írta volna róla a kálvinista volt püspök fia, Makkai László, hogy „nyugtalan lelkű” volt? S helyesnek találta volna, ha a katolikus Báthoriak megüldözték volna s talán épúgy Déva várába zárták volna Dávid Ferencet, mint így? Mert hiszen ő sem titkolja, hogy a Báthoriak főigyekezete a katolikus vallás visszaállítása volt; s ha véletlenül nem az unitárius Dávid Ferenc áll ennek az útjában a maga Európa-hírű tudományával és ékesszólásával, hanem a kálvinista Dávid Ferenc, ép úgy eltávolították volna az útból, mint így.

A másik minket súlyosan sértő megjegyzés ez: „Dávidot nyugtalan lelke és a köréje gyült **kalandorok** fantasztikus hitelvei az unitárius vallás továbbfejlesztésére és az ószövetségi zsidó valláshoz való közeledésre indították”. Hagyjuk el most — mert nincs terünk rá — annak a cáfolását, hogy a reformátorok közül csak Dávid Ferenc közeledett volna az „ószövetségi zsidó valláshoz”, vagy hogy — amint ugyanebben a könyvben olvashatjuk — ő alapította volna meg a szombatos felekezetet is. Maradjunk annál a kifejezésnél, hogy Dávidot „kalandorok” vették körül, akiknek fantasztikus hitelvei voltak. Reánk nézve a legsértőbb természetesen a **kalandor** szó használata Dávid Ferenc környezetére. Így „le-kalandorozni” Dávid Ferenc egész környezetét eddig nem hallottuk még legelkeseredettebb ellenfeleink részéről sem. Eleddig más felekezetű és minket bíráló történész, vagy teológus ellenfeleink magukat és tudományukat tisztelték meg azzal, hogy ilyen kifejezéseket egy **bevett, történelmi felekezet alapítóival szemben** nem használtka. Sajnáljuk, hogy Makkai László nem gondolt erre, amikor minket ütve, tulajdonképpen saját tudományos színvonalát és irodalmi izlése ellen követett el merényletet.

Mit mondjunk erre az általánosító megbélyegzésre? Részletezzük, hogy Dávid Ferenc körve-
tétéhez hozzátartozott Heltai Gáspár is, a bibliafordító, Bogáthi Fazekas Miklós is, a költő, Karádi Pál is, a drámaíró, Enyedi György is, az exegeta és irodalmár s teológiai és bölcsészeti tudományokban jártas annyi más kiváló tudós is, hogy „Kolozsvár európai szellemi központtá” váltott — ugyancsak ennek a könyvnek a 40. oldalán

Templomi ünnepély Debrecenben

A debreceni templomi ünnepélyek sorozatában február 21-én dr. Abrudbányai János teol. dékán tartott előadást a mai vallásos élet problémáiról. A nagy érdeklődést keltett előadást a debreceni napilapok szépen méltatták. Az ünnepélyt Szolga Ferenc budapesti vallástanító lelkész imája vezette be. Ferencz József lelkész megnyitót mondott. Szolga Ferenc lelkész és Csiki Gábor gimnáziumi tanuló szavalatai tették változatossá a műsort, melyet szép közönség hallgatott végig.

Dr. Abrudbányai Jánost debreceni szereplése alkalmából a Székely Társaság is meghívta s a Déri múzeum termében rendezett székely ünnepélyen az erdélyi lelkiségről tartott nagyszerű előadást.

A március hóra tervezett előadás, közbejött akadályok miatt elmarad, s annak időpontját idejében közölni fogjuk. A legközelebbi templomi ünnepélyeken Szent-Iványi Sándor budapesti vezető lelkész, teol. m. tanár és dr. Gelei József kolozsvári egyetemi tanár, egyházi főgondnok tartanak előadást.

F. J.

Keresztény Magvető

A Keresztény Magvető 75. kötetét indítja el az 1943. évvel. A folyóirat megindításának gondolata a Bach-rendszer csődje után született meg, amikor a nemzeti öntudat ébresztésére az írók megkezdték munkásságukat. A Keresztény Magvető eszméjének legerősebb harcosa Nagy Lajos tanár volt, kinek lakásán összegyűlve, minden aggodalmaskodó ellenzéssel szemben kimondották a folyóirat megindítását. A folyóirat első szerkesztői Kriza János, a „Vadrózsák” neves gyűjtője és Nagy Lajos lettek. Bár igen nehezen lehetett és csak hiányosan megjelentetni, mégis győzött a kitartó, lelkes munka. Vallási tárgyú értekezéseket, imákat, beszédeket és életiratokat találunk lapjain, melyek között legelső helyet foglal el Jakab Elek János Zsigmondról írt életrajza. A későbbi időkben is mindig legkiválóbb egyházi íróink munkásságának gyűjtőtára lett s olyan nevet vívott ki magának, mit — nemcsak mi unitáriusok — de az általános kultúrtörténeti kritika is elismer. A Keresztény Magvetőt ma Vári Albert teológiai tanár és P. Szentmártoni Kálmán tanár szerkesztik. Hisszük, hogy eddigi hivatását minden időben be fogja tölteni az unitáriusok eme jónévű folyóirata. A jubileum alkalmából atyafiságos szeretettel köszöntjük.

K. G.

található megjegyzés szerint is? Nincs értelme. Makkai László nem először rohan neki Dávid Ferencnek s míg a legnagyobb magyar irodalomtörténészek Toldytól Főjja Gézáig*, s a magyar nemzet kiválóságai Jókai Móron át Szabó Dezsőig a magyar kultúrtörténelem legnagyobb alakjai között emlegetik Dávidot, addig Makkai különbözik tőlük. Van azonban ennek a kérdésnek még egy oldala, amelyet még nagyobb megdöbbenéssel kell figyelembe vennünk, mint az eddigieket. Ha ugyanis Makkai László ezeket az épületes megjegyzéseit valami magánkiadványban tette volna meg, — kevesebb okunk volna perbe-szállni vele. Makkai azonban a **Kolozsvár város kiadásában megjelenő** s egyáltalán nem kálvinista felekezeti történetírásnak szánt, hanem közérdekű ismertető munkában tartotta helyesnek „le-kalandorozni” a Kolozsvár fejlődésében, magyarrá-tételében és kultúrájának megalapozásában — legalább is a XVI. században — vezérszerepet vivő unitárius egyház alapítóit. Nem tudjuk, hogy az a Kolozsvár, melynek falai között olyan letagadhatatlan történelmi tudással rendelkező unitárius emberek is laknak, mint például Kelemen Lajos egyetemi tanár afia, miért bírta ezt a munkát éppen a fiatal és pályája kezdetén álló Makkai Lászlóra, s ha már reábizta, akkor miért nem bíraltatta felülilletékes szaktekintélyekkel, mielőtt azt kiadta volna. S azt sem tudjuk, hogy ez a nagyméretű, de tudományos alaposság dolgában az unitárius Jakab Elek Kolozsvárról írott monográfiájának még csak nyomába sem lépő munka miért tartotta szükségesnek éppen a felekezetek közötti megbékélést hirdető, s a háború megpróbáltatásai között minden magyart összefogni igyekező törekvések idején így nekirontani a legmagyarabb és legkolozsvárabb felekezet alapítóinak. Csak azt érezzük, hogy Kolozsvárott székelő püspökségünk és teológiai akadémiánk örök szégyene lesz, ha ennek az — ismételjük: — **Kolozsvár város kiadásában** megjelent közérdekű könyvnek minket ért minősíthetetlen támadásai miatt Kolozsvár város előjáróságánál nem tiltakozik.

Szent-Iványi Sándor.

* „Horváth Cirill elismeréssel szól Dávid Ferencről: a magyar reformátorok közt egy sincsen hozzá fogható; buzgó, nemes szív, tele jámborsággal, szeretettel; a század salakjától mentes szabadelvűség és türelem; hatalmas tanulmány, erős dialektika, fényes szónoki tehetség; mint polémikus a legkiválóbbak közé tartozik, mint templomi szónok a legjobbak közé emelkedett, akiket kora ismert. (A régi magyar irodalom története, Budapest, 1899.)” Idézet: Pintér Jenő: Magyar Irodalomtörténetéből. II. kötet, 131. lap.

HELTAI GÁSPÁR: „A predikátorok olyanok, mint a gyertyák. Azok égnek és világosságot adnak mindennek és mindennek használnak, de azokban megemésztődnek önmaguk”. (U. o. II. kötet, 423. lap.)

A két béka története

Egyszer volt, hol nem volt, de bizony hogy volt, mert magam is láttam, — volt egyszer egy tó s abban lakott két béka. Hát ami a lakást illeti, lakott ott több is, nemcsak kettő, de hát az már úgy van békaországban is, mint az emberek-nél, hogy a sok egyforma, szürke béka közül csak ez a kettő jutott be a világtörténelembe, mert hogy emlékezetes dolgot műveltek.

Ez az emlékezetes dolog úgy kezdődött, hogy egy szép nyári alkonyaton, mikor már rekedtre brekegték magukat a tóparton s a békavilág minden nagy eseményéről beszámoltak egymásnak, egyszercsak elcsendesedtek.

— Haj, haj, — brekegte a kövérebbik, — unalmas ez az élet nagyon. Itt soha sem történik semmi. Nem lát az ember (azaz hogy: a béka) egyebet, mint vizet és békanyálat, nap-nap után.

— Utazni kellene, világot látni, — indítványozta a másik. — Az emberek is így tesznek, mikor megunják magukat.

Addig addig tervezgettek, míg csak elhatározták magukat s azzal neki is indultak a világnak. Persze, nem vonaton utaztak, még csak nem is szekéren, hanem úgy béka módra: nagyokat ugorva a porban, a fű között, már amerre éppen jártak. S ezt jól jegyezzük meg magunknak, gyerekek, mert ebből származott a tragédia, mely miatt ők ketten a világtörténelembe bekerültek. Amint ugyanis ugráltak előre, lassan-lassan kivilágosodott, eljött a hajnal, úgy hogy most már mindent jól láthattak. Egyszercsak elbrekegi magát a kövérebbik:

— Nézd, micsoda szép torony látszik ott a dombtetőn.

Odanéz a másik, hát ő is meglátja:

— Abbiza, még pedig zöld torony. Ilyet se láttott rajtunk kívül senki az egész tóban.

Közelebb ugrándoztak a „torony”-hoz, gyönyörködtek benne, tapogatták, szagolgatták. (Mi azonban zárójelben hadd mondjuk el, amit ti gyerekek máris kitaláltatok, ugyebár, hogy ez a „torony” nem is volt torony, hanem egy hatalmas, zöldmázás cserépfazék. Olyan, amilyenben Székelyföldön a tejet tartják.)

Egyszercsak azt mondja az egyik béka, a soványabbik.

— Föl kellene menni a tetejére, hogy körülnézzünk onnan. Milyen szép kilátás nyilhatik a vidékre.

— Az ám — felelte a másik — de hogyan. Olyan sima ennek a toronynak az oldala, mint a békasó.

Hirtelen fejére üt azonban most a soványabbik:

— Megvan — brekegi lelkesülten, — mi úgyis kitünő ugrók vagyunk, ugorjunk fel a tetejére. Fogadjunk, hogy én egyből felugrom.

— Az semmi, — sértődött meg a kövérebbik, aki éppen testi mivoltánál fogva igen érzékeny volt az ilyen kérdések iránt, — én neki se futok, s csak úgy helyből felugrom én is a tetejére.

— Jó, majd meglátjuk, melyikünk jut fel hamarább.

Azzal a soványabbik béka elkezdett számolni: egy, kettő... s mire a hármát kimondta, már mind a ketten nagyot ugrottak, fel egyenesen a „torony” tetejére. Azaz, hogy: mi most már tudjuk, hogy mi történt velük, hiszen a fazéknak nincs teteje, sőt éppen ellenkezőleg: nagy kerek nyílása van. A békák is ahelyett, hogy a tetejére ugorhattak volna a fazéknak, beleestek a fazékba, sőt ami annál is rosszabb, beleestek a tejbe, amivel a fazék csaknem egészen tele volt.

Hej, megijedt most a két béka. Mert amilyen könnyen élnek és lélekzenek a békák a vízben, éppannyira irtóznak a tejtől. Na, nem azért, gyerekek, mintha nekik is minden nap kétszer be kellene vágniok egy-egy nagy pohárral belőle, — hanem azért, mert a tejben nem tudnak lélekzeni. Nem volt más választásuk, elkezdtek hát a tejben rugkapálni, hogy a felszínén maradhassanak. Ott rugkapálóztak jó sokáig, míg lassan kifáradtak. Egyszercsak azt mondja a kövérebbik béka:

— Én többet nem kinlódok, innen úgy sincs szabadulás. Minél hamarább vége lesz, annál jobb. Ég veled, pajtás, én lemerülök és meghalok.

Azzal behunyta a szemét, megmerevítette a tagjait s lesüllyedt a fazék aljára, mint egy darab kő.

A másik béka azonban nem adta fel a harcot. Csak rugkapált tovább. Pedig egyre nehezebb lett számára az úszás. A szegény béka eleinte azt hit-

te, csak ő képzei, mert egyre fáradtabb, de igazán úgy látta, hogy a tej egyre vastagabb lesz körülötte. S persze, minél vastagabb volt a tej, annál nehezebben tudott benne úszni. Hanem azért nem hagyta magát, úszott tovább. S a tej egyre vastagodott, vastagodott, sőt itt-ott kis csomócskák is kezdettek összeállni benne. Béka koma nem értette, de mi, gyerekek, úgy tudjuk, hogy mi történt. Vajat mindenki látott már eleget. Nos, hát a vaj éppen így készül: addig kavargatják a tejet, amíg a benne levő zsírtartalom összeáll és kész a vaj. Amíg a béka koma — eleinte a társával együtt — a tejben rugdalózott, ime, megindult a tejben a vajképződés.

— Istenem, — sóhajtott boldogan a béka, — csodát tettél! Megmentettél, amikor pedig magam is azt hittem már, hogy innen soha ki nem szabadulok.

Azzal még erőteljesebben kezdte rugdosni a tejet maga körül s amikor nagyobb darab vajat sikerült összeköpnie, lassan, óvatosan felmászott rá. Nagyot szusszant, megpihent, majd, amikor már visszanyerte az erejét, hopp! egy ugrással kint termett a fazékból. Odakinn vidáman sütött a nap, mintha csak béka komát akarta volna megvigasztalni és megszórítani. Hamarosan meg is száradt s meg is vigasztalódott. Csak azi sajnáta, hogy a pajtása nem tartott ki vele együtt. Most ő is itt lehetett volna, hogy együtt beszéljék meg izgalmas kalandjukat. Dehát a pajtás igen hamar feladta a küzdelmet s így ott veszett a tejben.

Gyerekek, így van ez az emberek között is, nemcsak a békáknál. Vannak, akik mindenbe hamar belefáradnak, feladják a küzdelmet. S aztán jajgatnak, hogy nekik semmi sem sikerül. Persze, hogy nem sikerül, ha nem tartanak ki. Talán éppen még csak egy-két percet kellett volna kitaratania a másik békának is s ő is megszabadul, mint a társa. Mert aki végig kitart, az üdvözülni mondja az Irás. Aki nem adja fel a harcot olyan könnyen, annak rendesen sikerül, amibe belekezd. Ne feledjétek ezt el, gyerekek!

Narrator.

Aratás

(Írások könyve) írta és gyűjtögette
Józan Miklós

Ez a címe annak a majdnem ötszáz oldalas szép kiállítású könyvnek, melyet Erdélyből hozott a posta a számtalan megrendelőnek. Szeretve tisztelt főpásztorunk élete legszebb idejét töltötte Budapesen, mint egyházközségünk lelkésze, a Duna-Tiszamenti egyházkör esperese, végül a szomorú időkben, mint a csonkaországi unitáriusok püspökhelyettese. Negyven éven át hallottuk imádkozni, prédikálni, előadni nálunk és más egyházaknál is. Nyomtatásban azonban csak nagyritkán találtuk egy-egy sorát. Pedig sok beszédét szerettük volna újra meg újra elolvasni. Most végre megjelent — bár túl szigorúan megrostálva — negyven év munkája egy kötetben. Amit ez a kötet ad, az minőségileg kielégíti a legkényesebb kívánalmakat is, de mi, akik püspökünk munkásságát ismerjük, a mennyiséggel nem vagyunk megelégedve, több előadást szerettünk volna nyomtatásban látni és imáiból is szerettünk volna egy csokrot megőrizni emlékül. A kötet mélységes keresztény ihletről, izzó nemzeti érzésről, családi gondolkozásról és keresztény testvéri szeretetről tesz tanuságot, ami püspökünk egész életét és működését is jellemzi. A tiszta keresztény türelmességet vallja és az egység szükségességét hirdeti minden sora. A költemények prózában című rész első felében időrendben emlékezik meg mindenről és mindenkiről, aki vezéreszmét nyújtott, mely által építette a kereszténységet. Mindenek előtt az Úr Jézus Krisztus vezérlő szelleme előtt hajt zászlót. A második részben, keresztény áhitat címmel, a kereszténység vezérszellemei szólanak meg, a szerencsésen összeválogatott gyöngyszemeket keresztül. Ezt a részt angolból fordította ékes magyar nyelvre Józan Miklós. Egyházi beszédek és előadások címét viseli a következő rész. Ezzel a résszel nem vagyunk megelégedve. Amit ad, az tökéletes, de mi, akik ismerjük negyven évi munkásságát, úgy érezzük, hogy ez csak egy tö-

DÁVID FERENC: „Tanuljátok meg, az égi trónon nem ül három király, ezt csak a görög bálványozó hit tanította. Nem, nem hármasszörny az Isten, nem is hármasszemélyalak... Különös! Egyik Isten a másik parancsait hajtja végre, ennél a harmadik jár közbe, míg az első az égben ül. A harmadik átömlik az elsőbe, fölkeni a másodikat s mégis mind egyenlők... Nem, nem képes felfogni elmém a Háromságot! Ily kétes istenekhez nem tudok imádkozni!” (Pintér Jenő: Magyar Irodalom Története II. kötet 99. lap.)

Hirek

CSEKKEN VAGY POSTAUTLVÁNYON való befizetések esetében kérjük, hogy az összeg rendeltetését minden alkalommal feltüntetni szíveskedjenek, így elkerülhetjük a könyvelésnél eddig gyakran előfordult félreértéseket.

A Budapesti Dávid Ferenc Egylet az Unitárius Misszió Ház templomában (IX. Högyes Endre-u. 3.) március hó 17-én, szerdán d. u. 6 órakor — néhai dr. Boross György unitárius püspök halála évfordulóján — emlékünnepet tart, melyre az egylet tagjait, barátait és az érdeklődő közönséget atyafiságos szeretettel meghívjuk. Az ünnepély műsora: 1. Szívemet hozzád emelem... éneklő a gyülekezet. 2. Imádkozik: dr. Csiki Gábor esperes, m. kir. kormányfőtanácsos. 3. Orgonajáték. 4. Megnyitó beszédet mond: dr. báró Daniel Gábor. 5. Cherubini: Miatyánk, éneklő Puksáné Boross Irén énekművésznő. 6. Dr. Boross György emlékezete c. előadást tart dr. Abrudbányai Ede a kolozs-dobokai egyházkör felügyelő gondnoka. 7. Händel: Largó, éneklő Puksáné Boross Irén énekművésznő. 8. Mécs László „Alázat” c. versét szavalja: Szolga Ferenc lelkész. 9. Zárszót mond: dr. Boross László szerkesztő. 10. Himnusz. A templomot fűtjük. Dr. báró Dániel Gábor elnök, Szent-Iványi Sándor titkár.

ANYAKÖNYVI BEJEGYZÉSEK FEBRUÁR 10-TŐL MÁRCIUS 10-IG. Kereszteltük: Jasper Nándor r. k. és Gyirkis Erzsébet unit. — Ágnes-Mária, — Taglieber Károly és Benke Mária unit. Miklós, valamint János; Nemes Nagy Sándor unit. és Lechner Ilona r. k. — László — vargyasi Máté Ernő unit. és Markó Ilona r. k. — Ernő-Tibor — nevű gyermekét. Isten áldása legyen a szülőkön és az újszülötteken.

Házasságot kötöttek: Csatlós János lakatos, r. k. és Pánczél Mária unitárius. A mi egy Istenünk áldja meg életüket.

Temettük: Csegezy Pál fő erdőtanácsos 80 éves, Lőrinczy Izsák segédmunkás 41 éves és Árkosi Béla szabósegéd 32 éves atyáinkfiat. A mi egy Istenünk adjon vigasztalást a hozzátartozóknak. Emlékiüket szeretettel megőrizzük.

A Nőszövetség karácsonyi akciójára történt adományozások nyugtázása során kimaradt és most készséggel helyesbítjük, hogy dr. báró Daniel Gábor 20 P, özv. Fábry Edéné 5 P-t és a Haas Fülöp cég 50 P-t adományozott.

A Dunántúli Református Egyházkerület püspökét, Győri Elemért, most iktatja be hivatalába. Főtisztelendő Józán Miklós püspök úr az ünnepségen való képviselőnkkel Szent-Iványi Sándor vezető lelkész és Kelemen Béla egyházközségi gondnok fiait bízta meg.

redéke annak, amit szerettünk volna újra és újra olvasni és élvezni azokat a forró ünnepnapokat, amikor könnyes szemmel mentünk el a templomból. A negyedik részben a költő-pap költeményei gyöngyeit adja, melyek zengzeties nyelven hirdetik Isten dicsőségét, a haza izzó szeretetét, a természetben való tiszta gyönyörűséget és a családi élet melegségét. Ódai magasztalok és lírai mélységek versei, szívből jönnek és szívhez szólnak.

Nem régen jelent meg az „Egység útja” című lap első száma, melynek vallott célja a keresztények egyesítése. Eszembe jut a két testvér meseje, kik összevesztek valami felett és nem engedte őket a békesség útjára a túlzott önérzet, pedig a folytonos ellenségeskedésből sok kárak fakadt. Végre az egyik tanácsot kért őszhajú lelkészétől. A válasz ez volt: Barátom, menjen el Imre gazdához, az öccséhez, lépjen be hozzá és mondjon egy istenhozzádot, őszintén. A többi magától jön. A gazda megfogadta a jó tanácsot, de nem kellett messze mennie, mert öccsét az úton szembejőve találta. Átkarolták egymást. Józán Miklós Aratás c. kötete példát ad a felekezeti békére. Nem kell külön ujság, szervezkedés, csupán cselekedet. Ezt a cselekedetet tükrözi Józán Miklós minden szava. Ez a kötet dicsőítő himnusz mindazok részére, akik valaha is Krisztus szellemében Istenhez emelkedtek felekezeti különbség nélkül. Ezt az egységet szolgálja az unitárius egyház püspöke önzetlen lélekkel imában, beszédben és most ebben a könyvben. Ez a béke modern evangéliuma.

Isten áldása kísérje szeretett püspökünket és adjon neki erőt, hogy az „Aratás”-nak többi kötetét is átadhassa nekünk.

Ujvári László.

**Március 20. és 21. napjain,
d. u. 5 órakor**

konferencia

**a Koháry-utcai
templomban.**

**Tárgy: Unitárius misszió a történelmi
időkben.**

Nőszövetségi közgyűlés. Az Unitárius Nők Szövetsége 1943. április hó 5-én, d. u. 5 órakor, saját helyiségében (Koháry-u. 4. I. em. balra) közgyűlést tart, melyre a tagokat és az érdeklődőket atyafiságos szeretettel meghívja az Elnökség. Tárgysorozat: 1. Tisztújítás. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Indítványok.

Dr. Albert János presbiter afiát, a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek R. T. műszaki igazgatóját egyszerre két szép kitüntetés érte. A nemzet érdekében tett szolgálataiért a Nemzetvédelmi Keresztet nyerte. A Műegyetem Mérnöki Továbbképző Intézete pedig előadójának kérte fel s hat órán át a „Szervetlen építőanyagok kémiajáról” tart előadást. Szeretettel gratulálunk.

BIRÓI KINEVEZÉSEK. **Csipkés Ödön** afiát, aki sokáig Nyíregyházán volt törvényszéki bíró, majd tanácselnök, a nyugalomba vonult dr. Mikó Imre törvényszéki tanácselnök afia helyére, a kolozsvári törvényszék elnökévé nevezték ki.

Dr. Antal Géza budapesti járásbíró afiát a gyomai járásbíróság elnökévé nevezték ki. Mindkettőjüknek szeretettel gratulálunk és életükre, valamint munkásságukra a mi egy Istenünk áldását kérjük.

Vargyasi Máté Ernő és neje Markó Ilona Ernő-Tibor nevű gyermekét március hó 7-én keresztelte meg Szent-Iványi Sándor vezető lelkész. Máté atyáncfiának, ki lapunkat is nyomtatja, szeretettel gratulálunk s a maga és családja életére, valamint további munkájára a mi egy Istenünk áldását kérjük.

Erdélyi ritkaságok. A Minerva könyvikadóválalat fenti címen dr. Jancsó Elemér szerkesztésében könyvsorozatot indított, melyben erdélyi múltunk történetét feltáró munkák látnak napvilágot. E sorozat 7. és 8. köteteként jelent meg homoródjánosfalvi Sándor István unitárius lelkész székelyföldi, homoródmonti útleírása. A kötethez előszót írt és annak sajtó alá rendezési munkáját Benczédi Pál kolozsvári kollégiumi vallástanár, teol. m. tanár végezte nagy gondnal.

Az Egyetemes Unitárius Lelkészkör március 27-én, szombaton reggel 8 órakor a kollégiumi dísztermében, Kolozsvárt tartja rendes közgyűlést a főtanácsi üléssel kapcsolatban, az ősszel kiadott tárgysorozattal.

AZ UNITÁRIUS KONFERENCIÁS TÁBOR márc. 20-án (szombaton) és 21-én (vasárnap) d. u. 5 órakor tartja ezidei konferenciáját Koháry utcai színházunk helyiségeiben. A konferencia tárgya: Unitárius misszió a történelmi időkben. Az előadások erről fognak szólani és a vita is e körül ala-

kul ki. **Dr. Jospovits Istvánné** sz. **Németh Irma**, a Dunántúl lelkes missziónáriusa tartja az egyik előadást, beszélve arról a munkáról, melyet az unitarizmus érdekében már hosszú idő óta kifejt. A másik előadó remetei **Filep Imre**, központi missziós lelkész, aki az erdélyi részeken fejt ki missziós tevékenységet. A háború közepette lelki megnyugvást kívánunk biztosítani atyáncfiainak. Az együtt való imádkozás mindig elősegíti a felemelkedést. Mindenkit szeretettel hív és vár az Unitárius Konferenciás Tábor Intéző Bizottsága.

Lelkészi Nyugdíjalapra az alábbi szíves adományok folytak be február hó folyamán: Lux Ernő 2 P, dr. v. Szinte János 10 P, Albert Jánosné 1 P, Lőrincz Dénes 2 P, Péterffy Julianna 4 P, Bencze Béla 2 P, Veltin Józsefné 1 P, dr. Semevény Sándor 10 P, Dobos József 2 P, dr. Surányi Ede 10 P, Klein Géza 10 P. Összesen: 53 P. Zsigmond pénztáros.

A mi egy Istenünk áldása legyen az adakozókon.

Eljegyzés. Nagysolymosi **Koncz Lajos** dr. ügyvéd és neje, szül. **Bihary-Árkossy Lenke** leányát, Klárát eljegyezte bölöni **Kisgyörgy István** dr. MÁV fogalmazó, bölöni **Kisgyörgy Sándor** nyug. törvényszéki tanácselnök és neje, szül. **tor-dai Oláh Erzsébet** fia. Szeretettel gratulálunk.

Szaksajtó kiállítást rendezett az Országos Magyar Sajtókamara, melyen többek között lapunk is résztvett. A szaksajtó termékek ezen se regszemléjén hat olyan lapot tüntettek ki, mely vargyasi Máté Ernő atyáncfia nyomdájában készült. Tekintettel, hogy az elbírálásnál a nyomdai kivitelezés is fontos szerepet játszó körülmény, méltán érdemel elismerést Máté atyáncfia is. A magunk részéről is szeretettel gratulálunk atyáncfiának és további munkájára, a maga és családja életére Isten áldását kérjük.

Nagybölöni Bölöni József ny. csendőr tiszthelyettes atyáncfia hosszas szenvedés után elhunyt. Testvére volt a nemrég meghalt Bölöni Vilmos lelkésztársunknak és nagybátyja dr. Bölöni András székesfővárosi tisztviselő, kebli tanácsos atyáncfiának. A mi egy Istenünk adjon vigasztalást szomorkodó szeretteinek, emlékét pedig szeretettel megőrizzük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK: Budapesti egyházközségünk kettészakításának kérdéséről több hozzászólás érkezett szerkesztőségünkbe. Egyrészt anyagtorlódás miatt, másrészt pedig, mert az egész ügy most már a hivatalos fórumok elé került, melyek pár héten belül végleges határozatot hoznak — ezeket a hozzászólásokat nem közöljük.

Istentiszteleti sorrend április hónapban:

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	4, 18,	d. e. 9	Barabás István
Rendes istentisztelet	11, 23	" "	Szent-Iványi S.
" "	25	" "	Barabás István
" "	26	" "	Szent-Iványi S.
" "	25	d. e. 11	Szent-Iványi S.
" "	26	" "	Barabás István
Ifjúsági istentisztelet	4, 18,	d. e. 9	Kereki Gábor
" "	11	" "	Szolga Ferenc
A Misszió Ház templomában (IX. Hőgyes E.-u. 3.)	4, 11, 18	d. e. 10	dr. Csiki Gábor
" "	23, 25, 26	" "	dr. Csiki Gábor
" "	4, 11, 18	d. u. 6	dr. Csiki Gábor
" "	23, 25, 26	" "	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
Máv telepi prot. imaház	4	d. u. 4	Kereki Gábor
" "	18	" "	Barabás István
Sashalom Kossuth-téri iskola	25	d. u. 4	Kereki Gábor
Budafok Ref. templom	26	d. u. 3	Szolga Ferenc
C) Vidék:			
Dunapataj	4, 25,	d. e. 10 és d. u. 3	Szolga Ferenc

Az aláhúzott napokon úrvacsora osztás.

Megjelent

Józan Miklós:

„ARATÁS“

c. könyve

Ára: Fűzve 10.—, kötve 15.— pengő

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felölős szerkesztő és kiadó:
Szent-Iványi Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 317-529.
Csekk számszám: 30.400.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 5.— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

yargyasi Máté Ernő könyvnyomdája, Buda pest, VIII., József-utca 61. Telefon: 139—259.

Szabédi László

szerkesztésében jelenik meg a fiatal erdélyi írók folyóirata a

TERMÉS

Ára egész évre 15 pengő

MEGRENDELHETŐ
A SZERKESZTŐSÉG
ÚTJÁN.

MEGJELENT

Szent-Iványi Sándor

Magasságok felé

c í m ű k ö n y v e.

Történetek az unitárius életből.

Kapható a lelkeszi hivatalban
Koháry-utca 4. — Ára 4.50 P.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: